

LEDEN 1984

PŮVODNÍ OBÁLKA ZCENZUROVÁNA

O B S A H :

P. Hurych	Chybami se všichni učí	.....	2 str.
P. Hurych	Skok	.....	4 str.
E. Simon	Planéta	.....	5 str.
V. Lutovský	my budoucí, včerejší i dnešní	.....	5 str.
P. Blecha	Kde hledat mrtvý bod v české sci - fi (1)	.....	6 str.
P. Hurych	SF a náhoda	.....	7 str.
M. Oramus	Škodí Lem polské SF?	.....	8 str.
R.A. Ziemkiwicz	Louka	.....	11 str.
F. Brown	Šílenosti	.....	16 str.
F. Brown	Velitel	.....	16 str.
G. Collyn	Křížovka	.....	18 str.

Vydává KK CŠV SSM VŠCHT Pardubice jako materiál pro potřebu SFK při KK CŠV SSM VŠCHT. Neprodejně. Veškeré připomínky, dotazy, žádosti, příspěvky a jiné zasílejte na adresu: Klub SF, Studentská 200, 530 09 Pardubice.

Brian ALDISS - J A L O V E C (Juniper)

Není hladu jako je můj, ani takového hněvu. Má potřeba a zášť mi kolují v žilách. Lidé se na mě dívají a usmívají se, nevidí, že trpím. Říkají, že jsem krásný. Krása! - To slovo mě otravuje.

Kéž by po smrti existovalo místo, kde trpí umělci!

Vylíčil bych svou historii, až na to, že žádnou nemám. Můj život je synonymem pro uvěznění. Vyhnal jsem, první výhonek ze semene přes vrstvu hlíny na vzduch. Vyrašily první lístky. Kolem byl velký svět, avšak bez života. A do něj jsem byl od té doby odsouzen.

Pravda, všechno co jsem potřeboval k růstu, bylo po ruce, to připouštím. Slunce svítilo. Voda prosakovala ke kořenům. Nepopírám, že jsem se vyvíjel. Ale který lesní živočich se mi přiblížil? Kdy se nějaký pták uhnízdil v mých větvích?

V kabině panovalo hrobové ticho. Všichni s překvapením hleděli na obrazovku, kde se pomalu zvětšovala neznámá planeta. A nebyla to ledajaká planeta. Byla to přesná kopie Země.

Bezpečně již rozeznávali Evropu - Apeninský poloostrov, Skandinávii, Island; africký kontinent s jediným ostrovem Madagaskarem. Jižní i Severní Ameriku, Asii a Austrálii. Ledová pokrývka na jižním pólu pak jistě skrývala Anktarktidu.

Sonda letící jen několik set metrů nad povrchem jem přibližovala krásnou, lidskou rukou netknutou přírodu.

Na listech vysokých akácií se popásalo stádo žiraf, zatímco v nedaleké řece se koupal hroch. Sloní rodinka se prodírala hustou džunglí nevšímaje si ani tygre. odpočívajícího opodál, ani pestrých papoušků v korunách palem. Ve stínu košatého stromu ležel král zvířat lev a svěží vánek mu čechtal hřívu. Nedaleko se přehnala dlouhými skoky skupina antilop a zmizela v houští. Tlupa opic přesakovala z větve na větev následující svého vůdce. Všude byl klid a mír.

Kamera postupovala zvolna k severu. Nad Středozezemním mořem spatřila hejno vlaštovek letících na jih. Zřejmě byl podzim. Jejím bystrému zraku neunikl ani rys blížící se hustým porostem za srnou, která pila vodu z křišťálové studánky.

A už se objevily bílé zasněžené pláně, na kterých se téměř ztrácela medvědice se svými mláďaty. V ledové vodě se proháněla skupina tuleňů.

Sonda se pomalu přenáší přes Atlantský oceán, v jehož vlnách vesele skotačí stádo delfínů, a máme tu Ameriku. Nad překrásným rudým květem orchideje se vznáší jako diamant pestrý ptáček. "Kolibřík! Jaká nádhera!" vydechl nadšeně biolog. Na obrazovce se zatím objevily vysoké hory a nad nimi majestátně krouží obrovský kondor.

Kamera již ale zabírá nepřehlédnutelnou pláň Tichého oceánu. Jen sem tam můžeme spatřit nějaký ostrůvek. Jinak se všude rozprostírá nekonečná modř.

Na obzoru se však pomalu zvedá další pevnina - Austrálie - na jejímž povrchu se prohánějí veliká stáda klokanů. Koaly sedí naopak líně přitisknuty květvím stromů a vyhřívají se na sluníčku.

Na celé planetě není sebemenší známka činnosti inteligentních tvorů.

Dlouhé hodiny se vydržela posádka dívat na tuto nádheru. Postupně si však všichni začali klást otázku, kterou poprvé vyslovil kybernetik. "Je to překrásné. Něco takového jsem dosud neviděl. Může mi však někdo vysvětlit, proč tu není člověk?", rozhlédl se po svých spolupracovnících. Ti jen bezradně pokrčili rameny. Pouze radista se sotva znatelně usmál, udělal několik kroků a s pohledem upřeným do země promluvil "Vzpomínám si na jednu starou teorii. Je to sice na první pohled nesmysl, ale může na tom něco být. Třeba pomůže.

Vytvořil ji na konci 20. století jeden papež. Chtěl tak dokázat nesmyslnost hledání jiných civilizací. Tvrdil, že bůh původně stvořil Zemi bez člověka. Ta se mu ale zdála pustá, a proto na ni umístil inteligentní bytosti. Lidé se však začali

příliš roztahovat. Začali předělávat a ničit jeho výtvořiny, až z původní nádhery zbyl jen zlomek. A tehdy pochopil bůh svou chybu. Vydáním Země člověku vlastně své překrásné dílo zničil. Člověk byl boží omyl a bůh se ze své chyby poučil a rozhodl se netvořit další inteligentní tvory. Jsme proto první a také jediná civilizace ve vesmíru", ukončil radista svou řeč a podíval se na ostatní. Ti stále mlčeli. Nikdo nevěděl, co na to říci. Při pohledu na nádhernou modrozelenou planetu byl jejich původní odmítavý postoj zviklán.

Jak krásně by se muselo v těchto podmínkách žít. A něco podobného mohlo být klidně i na Zemi. Kdyby to ovšem člověk svou činností nezničil. Teprve zde si plně uvědomili, o co všechno lidé na Zemi již přišli a raději se ani nepokoušeli vzpomínat na to, co je ohroženo a co při jejich návratu už nemusí existovat.

"Ty věříš v boha?" zeptal se po dlouhé chvíli kybernetik. "Dosud jsem nevěřil," pronesl zamyšleně radista, "když se však dívám na tu nádhru, tak nevím ..." Byla by to příliš velká náhoda." A opět bylo ticho. Každý přemýšlel o tom, co nyní viděl a slyšel. Zdálo se to nemožně a přece to byla pravda. Ta planeta existovala. Ze zadumání je vyrušil až hlas kapitána: "Tak konec! Už jste se na tu krásu dost vynadávali. Musíme se pustit do práce. Tahle planeta se zdá jako stvořená pro náš pokus. Proveďte všechny zkoušky a připravte start. "

Za hodiny bylo vše hotovo a biolog hlásil veliteli: "Přípravy skončeny. Pokusné objekty naočkovány sérem PZ - 20.37. Desátá generace by měla dosáhnout konečného vývojového stádia - lidské inteligence. Doporučené kontroly ...

Kapitán ho pokynem ruky zastaví. "Nemusíš to opakovat. Já to znám. Hlavně to napiš do hlášení a zprávy pro Zemi. Důležité je, že můžeme začít."

Mezi tím přistoupí k veliteli kybernetik a nyní se se smutkem v hlase zeptal: "Nebude to škoda? Zničit takovou nádhernou planetu." "My ji přece nezničíme. A já věřím, že zůstane navždy tak pěkná. Kontroly se snad postarají, by tato příroda zničena nebyla. A koromě toho, ty ani já ten pokus zastavit nemůžeme. O to m by sis musel promluvit s těmi na Zemi."

"Ale můžeme se pokusit najít jinou planetu a tuhle opustit. Mě se to zdá jako příliš velký hřích vytvořit tu civilizaci."

"Nemušíš být sentimentální. Ty se výsledků stejně nedičkáš, takže ti to nemusí vadit. a kdo ví, kdy by jsme zase našli vhodnou planetu. Buď rád, že se můžeme vrátit na Zemi a nemusíme dál bloudit vesmírem, " ukončil kapitán diskusi a vydal rozkaz ke startu.

Navigátor stiskl na panelu několik tlačítek a od raketa se oddělil výadkový modul. Několikrát obletěl planetu, až nakonec přistál ve středu Afriky. Z boku se otevřela dvířka, ze kterých vyskočily do vysoké trávy dva páry šimpanzů a zmizely v husté džungli. Modul se opět pomalu vznesl a za chvíli se již pevně spojil se svou mateřskou lodí. Pokus započal.

Celá posádka sladovala tento manévr se zatajeným dechem. Všichni měli dojem, že ničí něco nevýslovně krásného, co někde jinde již nemůže existovat. Smutně hleděli na skupinku šimpanzů, která se ještě několikrát mihla mezi stromy. Potom byla sonda stažena ze své dráhy a na obrazovce se objevila pouze neustále se zmenšující modrá planeta. Raketa se vracela na Zemi oznámit splnění úkolu.

Na se zatím rozpoutala bouře. Blesk stíhal blesk a z nebe se valily proudy vody. Běsnění živlů si vyžádalo také oběti na životech. Jednou z nich se stala i rodinka šimpanzů. Zasáhl je blesk, když přebíhali do úkrytu.

Za chvíli zde však již pět zavládl klid a mír. Nebezpečí vzniku zhoubné inteligence pominulo. Panenská příroda byla zachráněna.

Pavel Hurych - S K O K

Jan vstal brzo. Nemohl už spát. Jako černá můra ho p celou noc tížil dnešní skok. Ze zvyku pohlédl na jídelní lístek, ale nic si neobjednal. Neměl na snídani ani pomyslení. Žaludek mu svíral nepříjemný pocit a hrdlo měl stažené. Snažil se to nějak vysvětlit, aby si nemusel přiznat, že je to strach. Ale byl to strach. Strach ze skoku.

Když si rovnal věci do tašky, ruce se mu chvěly. Důležitost skoku ho znervozňovala. Vždyť to byl jeden ze základních cviků a kdo ho nezvládl, nemohl pokračovat ve studiu.

Celý roztřesený se posadil do křesla. Odpočíval, nabíral odvahu. Pak rázně zaplašil všechny chmurné myšlenky a vyrazil.

Ani nevěděl, jak se dostal na odrazovou plošinu. Když začal opět vnímat okolí, stál vedle profesora, který mu dával poslední rady. Při pohledu do temnoty před sebou se mu zatočila hlava a musel se zachytit zábradlí. Dostal nepřekonatelnou chuť sebrat se a odejít. Vzdát to.

Pak ale spatřil zástup spolužáků. Ne, nesmí dát svůj strach najevo. Ten výsměch by nevydržel. Musí ho překonat, tak jako oni.

Odhodlaně se proto přikrčil, zavřel oči a odrazil se. V tom okamžiku ho strach opustil a napětí v celém těle povolilo. Skok černou dírou nebyla žádná legrace a on se musel plně soustředit.

Představuje se vám svou tvorbou náš mladý člen P A V E L H U R Y C H (*1965). V současné době navštěvuje gymnázium a v plánu má MFF UK. Čte nejraději technologickou psychologickou SF. Je pravidelným účastníkem soutěže O cenu Karla Čapka. Zúčastnil se také soutěže, kterou pro mladé autory vyhlásila 7 pionýrů. Ze se ocitl v nejužším výběru, za což mu blahopřejeme.

I přes určité úspěchy si je sám vědom mnoha nedostatků, snaží se je napravovat - viz název jedné z jeho povídek. Popřejme mu tedy dostatek inspirace a píce, aby naroubovaný strom přinesl skutečně dobré ovoce, což je obtížnější a obtížnější, neboť z čs. fandomu se stal opravdový labužník.

Nikto nepredpokladal, že táto stálice má obežnicu. "Ja sem ju objavil," začal astronóm. "Mala by sa volať ako ja."

"To nie je pravda," prehodil technik. "Nebyť mojej opravy, nikdy by si ju neuvidel. Iba ja mám právo dať jej meno."

"Pozrime sa, gentlemani," ozvala sa lekárka. "A vraj ženy hýbu svetom! Všetci rozumní muži pomenovali objavené veci podľa žien. Mali by ste o tom pouvažovať."

Teda nehnevajte sa," oponoval kybernetik. "To ja som zorganizoval túto cestu a venoval som jej svoje najlepšie roky. Všetky zásluhy patria mne."

"Robíte toľko kriku kvôli jednej planéte," povedal biológ. "Ty, astronóm, si ju objavil a nebyť technika, neuvidíš ju. Keby kybernetik nebojoval za uskutočnenie tejto cesty, tak tu nie sme. k lekárka je jediná žena na palube. Každý máte dôvod na pomenovanie. Ale aby st sa zbytočne nehádali, najlepšie by bolo, keby sa to pomenovalo po mne."

"Tak dosť rečí!" zahrnel veliteľ. "Nariadujem, aby sa planéta pomenovala podľa mňa. Je to rozkaz."

Zrazu sa rozsvietila. obrazovka.

"Dešifrovali sme vašu reč. Víťame vás pri planéte Eani. Očakávame vaše pristátie" Chvíľu bolo ticho.

"Ja vystúpim prvý," začal biológ. "Kto iný by mal vystúpiť prvý, ak nie biológ, ktorý skúma živú hmotu? ..."

Vladimír Lutovský

- my budoucí, včerejší i dnešní

zrození člověka
i otisk podrážky
na jiné planetě
je stejně fantastické
jako jisté

dvojí skutečnost
nám dané do vínku

I.
prach kosmickýc let
nám ulpívá na jazyku
a mezi zuby nám skřípe
mezihvězdný šum

přesycení sny
hladoví realitou
padáme vzhůru
ke hvězdám ...

II.
pak všechno bude blíž
a oni
Neznámí
se precí jen
nám budou podobat
Stroje se zastaví
a do toho ticha
tlukoty srdcí

Česká sci - fi, rozkvět či úpadek?

V dnešní české sci - fi to zdaleka neklape tak, jak by mělo. V Čechách je poměrně dost profesionálních spisovatelů, ale sci - fi jakoby ležela v mrtvém bodě. Už jsem dlouho v našem nakladatelství nenašel českou SF knížku, které by mě nadchla. Dalo by se říci přímo, kterou bych dočetl.

Nedávno jsem četl článek, v kterém se hovoří o tom, o čem by se ve SF psát už nemělo a tohoto hesla se pravděpodobně drží čeští autoři zuby nehty. Naše povídky jsou tak originální, až jsou nudné (o románech nemluvě). Před časem vyšel sborník českých povídek "Lidé ze souhvězdí Lva" a "Železo přichází z hvězd", knížky s pěknými obaly a vázáním, ale s nudným vypravováním. Až na pár výjimek, jsou to povídky vesměs nezáživné a nenapínavé V některých povídkách se čtenář ani po přečtení povídky nedozví, co bylo jejím smyslem. Četl jsem několik výborných nepublikovaných povídek českých amatérů, které by po drobné stylistické úpravě v mnohém převyšovaly opublikované braky českých profesionálů. Stačilo by jeno m vzpomenout na soutěž O cenu Karla Čapka v Pardubicích. Zde se shromáždí mnoho pěkných povídek, které však nacházejí uplatnění jen ve fanzinech. Nakladatelství jakoby o ně neměla zájem. Nabývám dojem, že se vybírají povídky podle jména autora, obsah asi není rozhodující. Číst dnešní SF román je nuda, nuda, nuda!

Je možné, že některého scifistu zaujmou svou originalitou, poněvadž fani v románech hledají to, co použil autor tentokráte nového. Naprosto jiné je stanovisko běžného čtenáře, který v románě či povídce hledá pobavení, napínavý děj. Přitom nachází většinou líčení běžného života, kde se najednou objeví něco fantastického. Naši autoři hledají něco, co ještě nebylo napsáno, což by nebylo tak zlé, avšak novum jde na úkor obsahu. Nebylo by lepší psát o tom, očem by si každý čtenář s radostí přečetl? I za cenu toho, že by se psalo např. o kosmických cestách, o osidlování vesmíru či o jiných plně fantastických tématech? (Čeští autoři se toho asi přímo štítí). A zatím ve světě jsou nejlepší právě ty romány, které mají v sobě tyto, pro české autory otřepané, běžné nápady, avšak s originálním řešením.

U nás bylo přece před nedávnem ještě mnoho dobrých děl od známých autorů (Nesvadba - povídkové tvorba, Troska, Souček, Brabenec, Veselý). Tím však nechci říci, že nyní dobré autory nemáme. Máme, ale nejsou dobrá díla!

Je jeno na autorech, redaktorech a nakladatelstvích, abychom neztratili kontakt se světovou špičkou.

Jiní autoři ve svých dílech hledají složité a komplikované cesty k vytvoření zápletky či rozuzlení, které se zdá být pro ně dobré. Většinou je nezvládnou a dílo trpí plácáním o ničem. Mnozí naši spisovatelé přecházejí z psaní beletrie na SF, přitom si však neuvědomují, že napsat dobrou SF je daleko těžší, než psát "krásnou literaturu". Do naší SF se dostávají některé prvky, které sem nepatří. Např. rozsáhlé líčení nepodstatného děje, časté popisování postav a jejich morálních vlastností. Spisovatelé by si měli uvědomit tuto tápající situaci a trochu se zamyslet nad úlohou SF vliteratuře.

Začíná to být nedostatek nejenom jejich, ale i nás čtenářů, hlavně scifistů.

Pavel HURYCH - SCIENCE FICTION A NÁHODA

O. Neff se na PARCONU 2 vyjádřil, že náhoda do SF nepatří, že pro ni ve vedeckofantastické literatuře není místo. Protože se domnívám, že toto tvrzení není zcela přesné, rád bych ho v následující úvaze uvedl na pravou míru.

Náhoda do SF rozhodně patří, stejně jako patří do kteréhokoliv jiného žánru, protože je nedílnou součástí života. Vždyť zamyslíme-li se nad tím, musíme dospět k názoru, že téměř vše, co prožíváme, je důsledkem náhody. Náhoda je vlastně už to, že existujeme. Je výsledkem nekonečné řady dílčích, spolu souvisejících náhod, je to vlastně zázrak.

Co kdyby se nenarodil Isaac Newton, Einstein, J.Verne či H.G. Wells? Jak by asi vypadal svět, jak by se rozvíjela fantastika? To už teď nikdo není schopen říci. Můžeme si to jen představovat psát o tom. Nic víc.

Jasně chápeme, jakou úlohu hraje v našem životě a v životě celého lidstva náhoda. Nemůžeme ji proto z SF v žádném případě vyloučit. Vždy bude muset autor něco přenechat náhodě. Důležité ovšem je, jaká ta náhoda bude. Dosud jsem psal o náhodě, kterou můžeme označit jako náhodu pravděpodobnou. Člověk je na ni zvyklý, počítá s ní a vůbec ho nepřekvapuje. Většinou si ani neuvědomuje, že o náhodu jde. A právě tyto náhody nemůžeme z SF vyloučit, musí v ní nutně být.

Na druhé straně však existují náhody nepravděpodobné, které v běžném životě označujeme jen jako náhody. Člověk s nimi nepočítá, překvapují ho a dobře si je uvědomuje. Zatímco o pravděpodobných náhodách nemůžeme většinou říci, zda jsou dobré či špatné, o náhodách nepravděpodobných to vesměs víme. Máme pak buď smůlu nebo štěstí. Pochopitelně, že má každý raději to druhé. A tuto náhodu se musíme snažit v literatuře (nejen fantastické) omezit. Netvrdím, že by se tam štěstí nebo smůla neměly vyskytovat. Patří také k životu, ale měli bychom toho využívat s mírou. Pak díla nebudou ztrácet na věrohodnosti a přesvědčivosti.

Snad jedině v pohádkách, popřípadě v humoristických pracích, by se mohly náhody objevit ve větší míře, ale i tady by se autoři měli řídit heslem: "Všeho moc škodí"!

Rozhodně by se však na náhodě neměly stavět celé povídky, jak říká Ondřej Neff. Nedá se předpokládat, že by autor dokázal přesvědčit čtenáře o pravděpodobnosti takového příběhu. I kdy, kdo ví, možná se i to občas někomu podaří.

Co tedy říci zvěrem? Ondřej Neff měl v podstatě pravdu. Nepravděpodobné náhody nemají ve SF mnoho místa, musíme však připustit, že se tam vyskytnout mohou.

OZNÁMENÍ: Pro sběratele SF.

Má-li někdo zájem získat výstřižky o SF (od dubna 1983), informujte se v Klubu. Máme objednané heslo SF všeobecně, avšak od 1.1.1984 budeme odebírat pouze SF povídky. Ročně se platí cca. 200 Kčs a přichází kolem 300 povídek z celé ČSSR.

V listopadu 1981 byl v Środoborowie uspořádan seminář o tvorbě Stanisława Lema, který právě oslavil šedesáté narozeniny. Setkání se zúčastnili spidovatelé, kritici, vydavatelé, vědci i milovníci SF. Tímto představujeme ještě jeden diskusní příspěvek na téma Lemovy kontroversní tvorby. Prosíme, abyste ho braly vážně.

Š K O D Í L E M P O L S K É S F ?

Zajisté! Nezměrné škody, způsobené řáděním Lema na dvorečku polské SF, se dají sotva vyčíslit. Bez přehánění lze říci, že ten dvoreček je takový, jaký je, právě jeho zásluhou. Neštěstí spočívá v tom, že Lem existoval dříve než vůbec vznikla poslká poválečná SF. Jako bystrý pozorovatel se rychle zorientoval ve stavu věcí a rozhodl se ho nemilosrdně využít. Evidentně k tomu účelu si koupil psací stůl a stroj, od známých vytáhl několik štosů papíru a dal se do uskutečňování svého zákeřného, předem dokonale promyšleného plánu. Cílevědomě napsal Astronauty, Sezam, K mrakům Magellanovým... O tom, jakých rozměrů to dosáhlo, svědčí nejlépe skutečnost, že jelikož již dávno chtěl napsat SF román, natolik omámil tehdejšího předsedu vydavatelského družstva Czytelnik Jerzyho Pańskieho, že ten mu dal oficiální návrh, doložený zbrusu novou smlouvou, aby tak učinil. Pouze ten, kdo sám o takovou šanci přišel, ví, jakou má smlovua nabídnutá spisovateli během jeho práce nad novým dílem cenu.

Je všeobecně známo, že v oblasti v níž neexistuje konkurence, lze velmi rychle dosáhnout značných úspěchů. Člověk v davu může zůstat nezpozorován, zatímco tentýž člověk na prázdném prostranství bije do očí až až. Lem může děkovat za své jméno "prvního pera polské SF" nikoliv mimořádnému spisovatelskému talentu a titánské pracovitosti /o které se často mluví v souvislosti s ním/, nýbrž dokonalé prázdnotě, která ho tehdy obklopovala.

Po tak elegantním startu se už Lem nevzpamatoval. Neuvědomil si, jakou gigantickou křivdu působí svou aktivitou rodné SF - svedla ho lehkost, s jakou učinil první krok. Napsal tedy Hvězdné deníky, Planetu Eden, Invazi z Aldebaranu a pro zmýlenou ještě Dialogy a Pronásledování. Prostranství kolem něj zůstávalo i nadále prázdné, eventuální kandidáti na autory SF stáli na distans a odtud pozorovali Lemovy piruety. Jeho spis ještě přitěžuje fakt, že žádný z mladých slibných tvůrců dlouhou dobu nemohl roztáhnout křidélka

/Ostoja, Boruň, Trepka, Zegalski, Chruszczewski/. Po vydání první knihy umlkali, často na dlouhá léta. Někteří z nich, i když se ukázaly i další knížky jejich pera, dodnes nezískalipět vnitřní rovnováhu.

Zatímco potenciální konkurenti v potu tváře vydávali po jedné knize, šedesátá léta patřila k Lemovým nejplodnějším. Právě tehdy vznikly takové známé tituly jako Návrat z hvězd, Deník nalezený ve vaně, Knihy robotů, Solaris, Nepřemožitelný, Kyberriáda, Povídky o pilotu Pírxovi. Připustíme-li, že množství papíru, povolené v té době na tištění SF, bylo limitováno, je jasno, že jeden musel nepublikovat, aby mohl psát ten druhý. Mlčení konkurence tím zůstává v přímě úměrnosti s Lemovou tvorbou - žádný další komentář není potřebný.

Rok 1970, v němž vyšla Fantastika a futurologie, by měl být zaznamenán v historii polské SF jako jeden z nejčernějších. Fantastika a futurologie, která si vyhradila právo k vynášení definitivních soudů, si činí nárok na patent na rozum tak dalece, že předkládá k používání stručný algoritmus románu SF /jaká drzost!/ a na dlouho brzdí vstupu nových jmen na literární scénu. Nejen, že ze svého místa arbitra vnucovala jejich tvorbě své požadavky /z nichž část byla tak šíleně vysoká, že nebylo možné je dodržet/, ale k tomu ještě tvrdila, že většina toho, co vytvářejí, vůbec není SF.

Nebylo náhodou, že další vlna významných debutů se objevila teprve za deset let po té první. Tomu napomohl ještě jeden důležitý a s Lemem spojený důvod.

Nad každým spisovatelem SF visí Damoklův meč - nebezpečí, které těm, kteří o něm vědí, působí bezesné noce. Jednoho krásného dne, jako když utne - a nápady je konec. Právě to se stalo Lemovi. Po zhruba dvaceti knihách stanul tváří v tvář všednímu životu. Měl však příliš málo odvahy, aby se k tomu čtenářům přiznal, a proto začal hledat inspiraci jinde - v oblasti filozofie. Tazměna zájmů, demonstrována Pánovým hlasem, ale zejména Dokonalou prázdnotou, čtenáře zaskočila. Mnozí z nich teprve teď spatřili domnělou velikost člověka z vysokého zámku u Krakova. A tak 30 let po Lemově debutu máme možnost pozorovat modelovou situaci - co by se stalo, kdyby se byl Lem vůbec neobjevil? V praxi je nemožné vyhodit všechny jeho knížky z veřejných i soukromých knihoven, ale naštěstí zájem o ně den ze dne klesá. Vzpomínky na jasně zářící Lemovu hvězdu jako následek mlčení blednou. Sám Lem, o čemž už málokdo ví, dodnes žije v Krakově. Před novou vlnou polské

SF se brání seč může: prostě ji vůbec nečte. Protože sám už v této oblasti nic nového nemůže říci, snaží se prodávat své díla, ztrácející řím dál tím víc svoji "čtivost", tu vydavatelům americkým, tam japonským nebo západoevropským. Jejich lehkomyšlnost a nedostatek úsudku jsou vodou na jeho mlýn. Pokud někdo ty nešťastníky neosvítí, toto procedura může úspěšně přinášet zisky oběma stranám ještě řadu let. Tak jako neměl Lem dlouhodobu rivala, pokud jde o bezohlednost v zaplňování papílu textem, na vnitřním trhu, dnes je nedostižný jako - excuse le mot - prodavač.

Tato sice nepřilíš elegantní, ale výstižná aluze na anomálii, které člověku nejde do hlavy /Lem je dnes nejčastěji překládaným polským autorem vůbec!/, slouží výlučně k osvětlení toho, jak daleko se díky autorovi Rýmy posunuly patologické změny v lůně polské SF. Všeobecně vzato, je nutné usilovat o změnu tohoto negativního stavu, který nelze ničím ospravedlnit. Sporadické názory, že Lema si za hranicemi cení kvůli jeho kvalitě a originalitě, nelze brát vážně; hlasy tvrdící, že je pro nás dobrodiním sama možnost číst si jeho díla v originále, jsou výjimečně scestné.

V současné době pozorujeme první příznaky výraznějších změn k lepšímu. Na Lemovy pozice vášnivě útočí generace nejmladších spisovatelů, kteří mají /na rozdíl od autora Rýmy/ co říci. Jejich vypracovaná díla o vysoké úrovni bijí jako stále se zvětšující vlna o piedestal na němž se usadil Mistr. Prozatím jsou jejich údery nespělé, ještě nejsou v stavu odrolit hladký pomník, ba ani ne něm nechat obyčejný škrábanec. Počkejme však za pár let! Kdo to vydrží, uvidí na vlastní oči, co se bude dít.

A nemáme mu co závidět. V podobné situaci stálých útoků neodolala ani moc starověkého Říma. Latifundie byly zalaty barbary.

Marek Oramus

Výše uvedená esej se objevila ve fanzinu Fanotrcn na konci loňského roku. Je bezesporu zajímavá, i když se těžko dá souklasit s některými vývody autora, který jako jeden z "generace nejmladších spisovatelů" také naráží na autoritu Lema -
- a je možno říci, že velmi úspěšně: jeho první kniha -
- Senni zwycięzcy se stala jednou z nejlepších v letošním roce. Na dalších stránkách vám budeme chtít ukázat ještě jednoho z těchto mladých rozhněvaných mužů.

/poznámka a překlad Jaroslav Olša, jr./

Tráva prohřátá sluncem vydávala jedinou svého druhu vůni, takovou, jakou je možno ucítit jen jednou v roce. Vůni léta. Všechny parky a louky byly obsazeny opálenými, rozkřičenými dětmi, které se honily, házely míčem nebo gumovými pavouky. Celé náměstíčko u Rodisno street bylo plné jejich křiku a smíchu.

Sedmiletý Jim seděl stranou na lavičce ve stínu rozložitého kaštanu. Seděl a smutným pohledem sledoval své vrstevníky a jejich žluto-červený míč, který každou chvíli vylétl nad keře. Jimova vychovatelka seděla opodál. Již řadu minut byla pohroužena do jakéhosi levného románu s barevnou obálkou tak hluboce, že na Jima i na celý svět zapomněla.

Míč opět vzlétl vzhůru provázen dětským smíchem, ozývajícím se za keři. Tentokrát ovšem nespádl tam, kam měl, ale dolétl téměř až k nohám Jima.

Jim měl velkou chuť zvednout se z lavičky a míč odhodit. Koutkem oka pohlédl na vychovatelku: četla. Sklouzl ze dřevěného sedátka a vzal míč do rukou.

"Hej, hubeňoure! Dej to sem!" zpoza keřů vyšel blondatý chlapec v krátkých kalhotkách.

Jim se na něj podíval s nenávistí. Stále držel míč v rukou.

"Slyšíš, chcípáku? Hoď ho!" pomohl blondatému druhý chlapec. Za ním stálo několik dalších dětí.

Jim položil míč na trávu, o několik kroků ustoupil a celou silou do něj kopnul. Letěl kamsi na stranu, otáčel se kolem vlastní osy a poskakoval po zemi.

Blondáček se začal smát.

"Chudinka, chudinka!" křičel a popadal se za břicho.
"Ani do míče neumí kopnout!"

Jim se otočil a šel ke své lavičce. Náhle ucítil silný úder do zad, až padl na kolena. Otočil se.

Blondáček právě přibehl, zručně chytil míč, který se odrazil od Jimových zad. Hodil znovu a - bum - tentokrát trefil Jima přímo do nosu. Děti se smály.

Jimovi se začaly po tvářích kutálet slzy. Zvedl se a se sevřenými pěstmi se vrhl na blondáčka.

"Hubeňour mě honí, hubeňour mě honí!" křičel chlapec a strouhal mu mrkvičku.

Jim zatnul zuby, běžel, někdo po něm hodil míč, tentokrát ho trefil do ruky. Jim změnil směr a rozběhl se za ním. A znovu.

Náhle k němu doletěl křik vychovatelky, kterou vyrušily stále silnější výbuchy smíchu:

"Jime, bože, Jime, okamžitě přestaň! Ničemové! Vypadněte odtud!"

Koutkem oka zpozoroval, jak k němu slečna Tellerová běží. Téměř ve stejné chvíli ho opět trefil míč do zátylku, ale už skoro nic necítil. Náhle se mu začalo nedostávat kyslíku, nohy měl jako z vaty a před očima mu zavířily zlaté kruhy. Příšerné bodání v prsou na levé straně, pulsování v uších...

"Jime, Jime!"

Nohy se pod ním podlomily - stále níž, stále pomaleji. Svět se pozvolna rozplývá, tmavne. Leží tváří na vonící, čerstvě posekané trávě, a už jen několik centimetrů...

Slunce klesalo stále více k západu a osvětlovalo svými paprsky velké, žluté květy, které byly pokryté rosou. Jim zvedl hlavu z trávy. Byl opět na louce.

"Ahoj, Jime," Will seděl pod stromem a jedl obrovskou lesní jahodu.

Jim se protáhl. Utrhl jeden z květů a chvíli z něj pil rosu, která chutnala jako limonáda v obchodě pana Smithe.

"Ahoj, Wille."

"Dnes je trochu chladněji." řekl Will zadumaně. "Ale slunce je ještě vysoko. Budeš se tam muset ještě vrátit. Co chceš dnes dělat?"

"Zatím nic. Chtěl bych ležet a dívat se na slunce." Utrhl si jahodu a ukousl ji.

"Měli bychom dnes zajít k Sově." řekl Will. "Má svátek. Pozvala tě."

Sova bydlela na druhé straně začarovaného lesa a velmi často mívala svátek. Jim měl rád její slavnosti, které dělala ve své chýši. Přicházel na ně Myšák, moudrý Sumec, někdy přilétali ptáci, kteří Jima učili poletovat nad začarovaným lesem.

Zvedl se. "Jdeme k Sově." řekl Willovi. "Vidíš ten strom? Kdo prohraje je padavka!"

Vrhli se dopředu, nelitovali ani trávu ani květy. Jim doběhl první. Smáli se, když přecházeli přes les zpívajících stromů a pili rosu z květů. Když konečně přišli k Sově, ukázalo se, že právě začíná slavnost a Sova všem rozdává dárky. Potom jedli sladké marmelády a poslouchali vyprávění Sumce -

- trvalo to dlouho a Jim byl šťastný jako nikdy v životě.

- - - - -

"Ó bože, můj bože, slečno Tellerová, jak jste jen mohla. Ó bože, Jime..." ječela matka.

"Ale, paní Hudsonová..." snažila se jí vše vysvětlit vychovatelka.

"Už mi nic neříkejte, mlčte, za to všechno můžete vy!" hystericky křičela matka Jima. "Ach, chudáček Jim!"

"Tiše," špitnul kdosi z lidí, kteří se nad ním naklonili "už konečně přestaňte. Zdá se, že se vrací k sobě."

Jim otevřel oči a pohnul sinyvými rty.

"Jime, bože, Jime..." matka začala plakat. Sklonila se nad ním. Jim těžce pozvedl hlavu. Byl ještě strašně slabý. Bušení v uších už pozvolna přestávalo ale stále zahlušovalo většinu zvuků zvenčí.

Na kraji aleje se zastavila přivolaná záchranka.

"Ale rychle!" kdosi zamumlal a podíval se na hodinky. Od ztráty vědomí do příjezdu sanitky neuplynuly ani dvě minuty.

- - - - -

Poprvé se to stalo, když mu byly tři roky. Jel s mámou autobusem, pak náhle ucítil bušení v uších a složil se na podlahu. Na louce tehdy právě vycházelo slunce a Will se Sovou na něho čekali pod stromem.

Rodiče si tehdy mysleli, že byl prostě dlouho na slunci nebo, že moc běhal. Uplynul půlrok, všichni i to už dávno zapoměli, když se Jim přenesl na louku podruhé ... a potom potřetí, počtvrté... Tehdy se začali rodiče bát. Zavedli ho k lékaři, který ho dlouze a pozorně prohlížel. Potom k sobě pozval rodiče a dlouze jim cosi vysvětloval. Otec z jeho pracovny vyšel bledý jako stěna, matka měla v očích slzy. Přivinula Jima k sobě tak zvláště, že začal plakat.

Potom se Jim přenášel na louku často, už věděl, že tam jednou zůstane navždy - tehdy až se slunce schová za horizont. Stačilo, aby chvíli běhal nebo jen déle chodil, začalo ho píchat v prsou, bubnovalo mu v uších a padal na zem. Matka mu zakazovala vycházet ven, směl jen sedět ve stínu a dívat se, jak si jiné děti hrají. Přesto na louce býval stále častěji.

Častokrát ho matka brala daleko, k různým lékařům, kteří ho nejdříve dlouze prohlédli, přikládali mu na prsa a záda různé studené kovové destičky a barevné kabely, připojené k velkým bílým strojům - potom bezradně rozkládali ruce a říkali slova, kterým nerozuměl.

Jednou, když se vraceli od dalšího, zeptal se v autobuse:
"Mami, kdy už konečně umřů?"

Matka se rozplakala a celou cestu mu opakovala, aby
neříkal hlouposti. Vůbec nerozuměl, proč plakala.

- - - - -

Toho dne Jim dlouho spal. Ležel se zavřenýma očima a
rukama podloženýma pod hlavou poslouchal hlasy rodičů, které
k němu doléhaly spolu se světlem probleskujícím pootevřenými
dveřmi.

"Johne, sám moc dobře víš, že je to už jediná naděje."
říkala matka. Nikdy dosud Jim neslyšel v jejím hlase takové
odhodlání a sílu. "To je poslední šance. Nemůžeme ji ztratit.
Jestli nebudeš souhlasit, sama seženu ty peníze!"

"Ale, miláčku, musíme se správně rozhodnout. Třeba je
to jen obyčejný šarlatán, vydřiduch!? Možná, že celá ta jeho
operativní léčba těch... no, jak se to řekne..., to není
důležité, možná je to jen velký podvod, který má přinést
bohatství jen jemu na náš a Jimův úkor? Víš, že vědci..."

"Ale, Johne, přestaň! Vědci už dávno Jima odsoudili k
smrti."

"Nekřič tak, spí."

"A kromě toho," matka ztišila hlas "on není podvodník.
Je přece profesorem, pracoval na tom mnoho let. Víím, víím, tvoji
vědci ho považují za šarlatána; bratry Wrightovy také
považovali za blázny. Ale šarlatáni vždy slibují vše, co si
zamaneš, zatímco on /šelest papíru/, podívej se sám, neskrývá,
že šance jsou malé. Vidíš - asi třicet procent. Ale to je
jediná Jimova šance, rozumíš mi, Johne?"

"I kdybychom prodali vše, co máme, nestačilo by to na
Jimovu operaci. A jestli, řekni mi, co budeš dělat se zdravým
Jimem bez domu, auta, všeho? Co mu dáš jíst?"

"Nějak si už poradíme, Johne. Získáme ty peníze, třeba
je vydupeme ze země. A potom je zaneseme Stortsovi a ten Jima
vyléčí. Jsem si jistá, že se mu to podaří. Poslechni, Johne..."

Hlasy rodičů se změnilý v šepot a ten plynul kolem
usínajícího Jima linoucím se šelestem, ve kterém jako refrén
ukolébavky byla slyšet slova: "Lidé pomohou, Johne, pomohou..."

V nejbližších týdnech v domě stále bouchaly dveře. Pokoji
procházely desítky lidí, znáni i neznámí, přinášeli sebou
přístroje blýskající jasným světlem, stejně jako u strýčka
Billyho, anebo podobné bílé předměty podlouhlého tvaru, které
vydávaly tichý bzukot. Několikrát viděl sám sebe v televizi,

ve svém bytě, s matkou, která cosi říkala. A jednoho dne sedli do auta a jeli dlouho, skoro celý den.

Potom si Jim už mnoho nepamatoval. Jakési dlouhé bílé chodby, velký sál, divné, jasné světlo přicházející odevšad a vše osvětlující. Pamatoval, že sestra oblečená v bílém mu ke tváři přiložila gumovou masku a že usnul.

- - - - -

"Probral se!" vzkřikl radostně otec, když se náhle podíval na Jima. "Jime!"

Blýsknutí trvajících zlomek sekundy. Ještě jedno - o další - a znovu. Kolem jeho postele bylo plno lidí.

"Jsem tak šťastná, tak šťastná." říkala matka jakémusi člověku, který ji pod nosem přidržoval jakýsi podlouhlý předmět. Po jejich tvářích se koulely slzy, ale nebyly takové, na jaké si Jim již zvykl. "Tak šťastná..."

"Samozřejmě, očekávám teď zvýšení počtu pacientů. Cenu operací, bohužel nelze snížit." říkal směrem k jinému podlouhlému předmětu šedivý muž s pleší, oblečený v bílém plášti.

"Jime, Jime, jsi zdrav, rozumíš? Budeš teď moci běhat, hrát fotbal..."

"Jako nikdy... nikdy v životě..."

"... jako ostatní děti, Jime, nemáš radost?"

"Jako nikdy..."

"Co si myslíte o..."

"... Jime!"

"On tomu přece nerozumí." obrátil se někdo na otce. A právě tehdy Jim porozuměl všemu. Tehdy pochopil, že louka už navždy zmizela, že už nikdy neuvidí Willa, Sovu ani Sumce, nikdy už nebude jíst ohromné jahody v začarovaném lese. Potom pomyslel na ty hloupé děti, pro které už vždy bude jen hubeňour a chcípák a také na ten jejich žluto-červený míč. A když tak myslel na Willa i na louku, tu náhle zpod jeho víček začaly téct ohromné hořké slzy. Ale všichni kolem něj byli příliš šťastní, než aby je upozoroval.

Za otevřeným oknem šuměl monotónně svět. Tak příliš dospělý a tak příšerně smutný.

/přeložil Jaroslav Olš3, jr./

Rafał A. Ziemkiewicz se narodil 13. září 1964 ve Piaseczně. Přes svůj věk je považován za jednu z největších nadějí polské SF. Je laureátem několika soutěží o SF povídku. Výše uvedená povídka je jednou z nejlepších z jeho díla.

Frederick Brown: Šílenosti

Pan Weatherwax si pečlivě namazal krajíc chleba. Jeho hlas zněl rozhodně. "Moje drahá," řekl. "chtěl. bych, abys mne správně pochopila: v tomto domě se už víckrát nebudou číst takové hlouposti!"

"Ano, Jasone, nevěděla jsem..."

"Samozřejmě, že jsi nevěděla, ale jsi zodpovědná za to, co náš syn čte."

"Budu dávat větší pozor, Jasone. Nevím, kdy přinesl ten časopis. Nevěřela jsem, že ho má doma."

"Také bych to nevěděl, kdybych náhodou dnes večer nepohnul jeho polštářem. Časopis byl schovaný pod ním, samozřejmě jsem si ho hned prohlédl." Konečky vousů pana Weatherwaxe se rozčileně třepaly. "Takové úplné nesmyslné nápady, takové neuvěřitelné ideje. A ten název - "Vyprávění pulsarů"!"

Napil se kávy, aby se uklidnil.

"Takové hlouposti bez nápadu - a úplně absurdní." říkal dál. "Cesty do jiných galaxií prostorovým spojem, stroje času, teleportace a telekineze. Hlouposti, obyčejné hlouposti!"

"Drahý Jasone," řekla jeho žena s trochou netrpělivosti v hlase. "Ujišťuji tě, že od teď budu přesně sledovat četbu Johna. Úplně s tebou souhlasím."

"Děkuji, drahoušku." řekl pan Weatherwax klidněji. "Myšlení mládeže by nemělo být otravováno takovými šílenými představami."

Podíval se na hodinky, rachle vstal, políbil ženu a odešel. Za dveřmi přešel práh antigravitačního tunelu a lehce slétl dvě stě pater na úroveň ulice, kde šťastně chytil atomový taxík.

"Měsíční přístav!" rozkázal robotovi, pohodlně se usadil a zavřel oči, aby chytil telepatické zprávy. Doufal, že chytí informace o IV. Martánské válce, ale byla jenom další reportáž z Centra Věčného Zdraví, a tak usnul.

Frederick Brown: Velitel

"První výprava na Mars." říkal profesor historie. "Ta, která předcházela počátečnímu průzkumu výzkumnými loděmi, přinesla velké množství problémů. Měla být počátkem stálé kolonie na Marsu, ale v jejím obsazení byl jen jeden muž. Základním problémem byla otázka: kolik mužů a žen má být v expedici, která se bude skládat ze 30 osob? Byly tři teorie.

Podle první z nich měla na svou palubu vzít loď 15 mužů a 15 žen. Z nich si většina rychle najde partnera a vytvoří tak základ

budoucí kolonie. Druhá teorie předpokládala vyslání 25 mužů a 5 žen /všichni se měli nejprve zříci práva na monogamii/ a to proto, že 5 žen může lehce uspokojit 25 mužů - a tím spíš stejný počet mužů uspokojí žen.

A nakonec poslední teorie tvrdila, že se má vyslat jen³⁰ mužů. Ti se budou moci bez přítomnosti žen lépe soustředit na svou práci. Kromě toho v příštím roce přiletí další loď a ta zase může přivést ženy. Rok sexuální abstinence přeci nemůže být považován za příliš těžké břemeno pro muže, kteří si již zvykli na odříkání. Školy kadetů byly rozděleny a přísně dodržovaly celibát.

Ředitel Kanceláře Meziplanetárních Letů rozřešil problém velmi jednoduše. Rozhodl... ano, poslouchám vás slečno Ambrosová?"

Dívka vstala z místa. "Pane profesore, mluvíte o expedici, kterou vedl kapitán Maxon? Ten, kterému se říkalo Maxon Šampión? Můžete nám říci, jak získal ten svůj přídomek?"

"za chvíli k tomu dojdou, slečno Ambrosová. V nižších třídách vám samozřejmě vyprávěli historii výpravy, ale ne úplně celou. Teď jste ji dostatečně dospělí, abyste ji slyšeli. Ředitel Kanceláře Meziplanetárních Letů ukončil spor rozhodnutím, že členové výpravy budou vybráni losem bez toho, že by byl brán zřetel na pohlaví. Je jasné, že ředitel byl zastáncem druhé teorie - a kromě toho mužská kadetka měla 500 studentů a ženská jen 100. Počet pravděpodobností měl vést k výsledku 25 mužů a 5 žen... ale počet pravděpodobností nemůže být uplatňován u krátkých sérií. A tak se stalo, že los si vytáhlo 29 žen a muž byl jen jeden.

Všichni /s výjimkou šťastných vítězek/ protestovali, ale ředitel byl neústupný a nesouhlasil se změnou. Jediným jeho ústupkem vůči mužskému veřejnému mínění bylo, že Maxon byl jmenován velitelem.. Loď odletěla. Cesta proběhla klidně...

Když přistála druhá expedice, kolonie na Marsu byla už dvojnásobná. Každá z žen měla dítě a jedna dokonce dvojčata, což celkem sečteno, činilo třicet dětí.

Ano, ano, slečno Ambrosová, vidím, že zvedáte ruku, ale nechte mě domluvit. Je pravda, že to, co jsem zatím řekl není nic senzačního. Možné někteří z vás řeknou, že to není nic zvláštního, že muž, který měl čas dostat do jiného stavu 29 žen.

Přezdívka kapitána Maxona vznikla proto, že práce na lodi další expedice trvaly kratší dobu než se předpokládalo a tak přistála ne po roce, jak původně měla, ale již po devíti měsících a dvou dnech od startu první.

Stačí vám taková odpověď na položenou otázku, slečno?"

Největší problém telekomunikací spočívá v tom, že používají ultrakrátké vlny a nezávisle na tom, jak jsou vlny krátké, existuje riziko interference. Často se například stává, že když sledujeme program a náš videorekordér je jen lehce rozladěný, může se stát, že přijímáme nejen CBS z New Yorku na kanále 748, leč chytáme také bídný obraz BBC na kanále 147.

Jednoho dne před necelými třemi roky, brzy odpoledne se rozbila mrňavoučká, opravdu nekonečně malinká součástka Telekomunikační Stanice NYTS27815 /U. S. A./ na Times Square v New Yorku. Byla malá a způsobila malou poruchu - chvilkovou interferenci kanálů 27J815 a 27KS815.

Tyto poruchy začaly ve 12,15 a s přestávkami pokračovaly do 14,57 - objevovaly se pouze tehdy, byly-li oba kanály používány současně a vlny byly vysílány stejným směrem. Když už bylo zle, došlo k automatické likvidaci poruchy.

V té chvíli mladík z Poughskeepie po příchodu na stanici Sunset v Los Angeles zpozoroval, že má v ruce tašku obsahující 350 000 kreditových kart pro výměnu dolarů na libry sterlingů, zatímco Alan B. Schumaker, kurýr Chase Manhattan Bank v sousední kabině byl obdařen taškou s kartami Armonu, které byly naprogramovány pro věci pro děti: pět druhů různých vůní, dva typy jednorázových plinek a přenosné lůžko. Kromě toho třicetiletý gerontolog jménem Spivak přišel o své blankytně modré oči, za něž dostal zelené se zlatými odlesky, jež byly hlavní zbraní jigola Carlose, který se vracel z velmi nepříjemné dovolené s Dcerou Americké Revoluce do relativního klidu Promenade des Anglais.

Tyto změny, s výjimkou drobných nesrovnalostí v životě těchto lidí, neměly žádné vážnější následky. Ale ve 14,51 profesor Irvin J. /Joe/ Black, přednášející literaturu 20. století na University of Columbia, 35 let, opálený, tmavovlasý a pohledný, a slečna Dorothy Simone, štíhlá, neobvykle
 = = = = =
 George Collyn má 43 let a bydlí v jihozápadní části Lancashire. V současné době pracuje jako učitel. Svou spisovatelskou dráhu začal v 60.tých letech, jeho povídky a články jsou vydávány v mnoha časopisech. Křížovka byla první z nich- díky ní započal spolupracovat s časopisem New Worlds.

= = = = =

krásná éterická blondýnka, 26 let, video-hvězda; vešli do kabin 41 a 71 ve stanici Times Square - on sám, s ní se loučil dav okouzlených obdivovatelů.

Ve 14,52 oba dva nastavili 1052781 /G. B./, o setinu sekundy později se vysoký brunet a štíhlá blondýnka objevili v kabinách 28 a 42 na stanici Berkeley Square v Londýně.

- - - - -

Dorothy vyšla ze své kabiny s nonxšalancí vládkyně, založené na zkušenostech umělkyně již nejednou vítané výbuchy hystérie nebo jinými nepříjemnými scénami, ale nespátřila nic s výjimkou bezohledného chování skupiny osob, které ji hanebným způsobem ignorovala. Procházela s důstojností královny chodbami elegantní Telekomunikační Stanice, vyloženými tureckými koberci a vyzdobenými zrcadly.

Ani ne tak prázdnota, jako spíše vědomí své okouzující krásy způsobilo, že ji uchvátil vztek, když si povšimla, že muž jdoucí v protisměru - krásný opálený brunet v hnědém obleku - ji nejen nepoznal, ale co je ještě horší, vůbec neukázal své okouzlení její osobou.

Dorothy byla v jistém slova smyslu znalcem pánské krásy, ale v tu chvíli její estetické cítění bylo překryto pocitem příkoří, které dozanlo její prázdné nitro. Jelikož šla přímo proti němu, měla chuť mu vynadat, ale zabránila jí v tom chodba, které zatačela vpravo, a v tu chvíli si povšimla, že v posledních minutách šla ne ve směru mladého muže, ale odrazu své osoby v zrcadle.

Srážka Irvina se skutečností byla mnohem násilnější. Bylo to způsobeno tím, že nebyl zvyklý vycházet z kabiny přímo do šílícího davu obdivovatelů a tisku. Kromě toho jeho mozek vysílal rozkazy nohám obutým do pohodlných semišových bot, byly však plněny nohama zakončenými delikátní konstrukcí udělanou z několika centimetrů čtverečních kůže, pásku a šesticentimetrových podpadků.

Tělo subtelné, i když krásně tvářené video hvězdy, přestože bylo vybaveno mozkiem anglického profesora, se zřítilo na podlahu, což bylo tisícíhlavým davem mužského pohlaví i reportéry přijato nadšením.

Reakce obou dvou byla stejnou měrou neodpovídající jejich vzhledu. Cestovatelé, kteří užívali kabiny v prvním patře Stanice TK Berkeley Sq. měli možnost spatřit hysterický záchvat muže s atletickou stavbou těla, zatímco elegantní polovina Londýna s rozkoší sledovala anglickou blondýnku, z jejíchž

růžových rtů se valila lavina slov za která by se nemusel stydět pobuda z Londýnského předměstí.

- - - - -

Dorothy ovládl jakýsi divný pocit. Něco nebylo tak, jak být mělo - ale nevěděla co. Jediné, co si uvědomovala, že je to cosi souvisejícího s mužem. Jako nekuřačka nebyla schopna rozpoznat příznaky nikotinového hladu v těle zdravého třicetiletého muže. Ničil ji nesesitelnými tlaky a proto se vedené rozmluvy skoro neúčastnila. Chadná, klidná a ovládající se seděla a snažila se uklidnit.

Na rozdíl od ní zmatený Irvin vypadal jako živé vtělení nevinnosti a bezradnosti. Jeho světlé vlasy byly v nepořádku, samozřejmě uchvacujícím, velké oči barvy fialek, kterým slzy dodávaly ještě více okouzlující lesk, chvějící se rty - krása Dorothy Simone byla vždy založena na ochranném instinktu, který v mužích vyvolával pocit bezradnosti.

V tu chvíli tento pohled uchvátil představitele Vedení Telekomunikací Davida Wallece tak dalece, že měl chuť ji... .. ho... hm... Irvina obejmout a svými polibky zastavit proud slz. Jediné, co ho zadrželo, bylo vědomí, že on a Irvin Black bydleli jako děti ve stejném domě, dpolu si hráli, chodili do stejné školy, spolu vstoupili do víru života za studentských let. Situace byla problematická a šíleně komplikovaná. "No tak, Davide." tekl smutně Irvin. "Je lehké říci, že toho velmi lituješ, ale co chceš dělat?"

"Nebojte se, slečno Si..., padon Irvine. Věř mi, že Vedení Telekomu vám zaplatí odpovídající odškodné za tuto velmi nepříjemnou příhodu."

"Na co mi bude odškodné. Já chci zpět své tělo. Jak se jen budu moci takhle ukázat svým studentům?"

"Ale vypadáš přece výborně! Copak by ses nemohl s tou situací smířit? Konec konců teď jsi velmi atraktivní žena. Jsem si jist, že miliony by chtěly vyrůst v tak krásnou bytost."

"Zapomínáš, že já jsem to nikdy nechtěl a nikdy jsem neměl větší ambice než se stát úplně normálním mužem. A teď nechci nic jiného než své tělo. Soudím, že slečna Simone touží také jen po tom, co jí patří."

"No, existují jisté problémy, ale okamžitě po oznámení o vaší nehodě jsem navrhl naší výzkumné skupině, aby se tímto problémem začala zabývat. Je pravděpodobné, že za několik měsíců dojdou ke správnému výsledku. Zatím nás nikdy nezklamali."

"Za několik měsíců! A co mám zatím dělat? Zítra mám na University College přednášku a co si myslíš, že řeknou studenti, když světoznámá blondýnka bude přednášet na téma Logický pozitivismus ve fantastické literatuře 20. století?"

"Důrazně žádám, abyste nezapomínali na mě!" vskočila jim do řeči Dorothy, která nekontrolovala ještě plně svůj bas. "Zítra mám hrát ve hře, která bude vysílána, na celém světě a která by mohla být převratem v mé kariéře. Teď budu vypadat opravdu fantasticky v roli 18-ti leté dívky!"

"Jediné, co vám mohu nabídnout je, abyste alespoň pro tento den splnili navzájem své závazky. Samozřejmě vám zajistím naši všestrannou pomoc, jaká jen bude v našich silách. Nejprve by myslím bylo dobré, abyste se ubytovali v pokojích stanice TK erkeley, abyste si o tom mohli promluvit."

"V jednom dvoulůžkovém pokoji!" řekla Dorothy s rezignací - ale rozhodně.

"Nesouhlasím!" vykřikl Irvin. "Nebudu v pokoji s tou... tím mužem!" Protože byl hypochondr, Irvin vždy velmi prožíval všechny osudové události i nemoci, které jsou normální pro každého člověka, ale zatím si byl jist alespoň jist v jedné věci. Mohl souhlasit s otcovstvím, ale který muž by na sebe chtěl vzít riziko stát se matkou?

"S určitostí dvoulůžkový pokoj!" naléhala Dorothy. "Myslete, co chcete, ale ta tvář i to tělo jsou mou nejcennější věcí. Nemám nejmenší chuť svěřit je tomu muži."

"Ale..." vyjeknul Irvin.

"Cítíte se snad zmatený?" zeptala se Dorothy. "Musíte se rozhodnout. Zatím jste žil v tomto těle a já v tomto. Měli bychom tedy vědět, jak to které vypadá. Kdo z nás si může dovolit být skromným v takové situaci?"

Irvin se přesto srdceryvně rozplakal.

- - - - -

Druhý den ráno strávila Dorothy dvě hodiny oblékáním Irvina. Samozřejmě to musel nejprve vyzkoušet sám, což se mu podařilo teprve po dlouhém proslovu na téma nepraktičnosti dámského spodního prádla. Poté to vše musel zopakovat, protože Dorothy rozhodně protestovala proti jeho výběru oblečení a barev doplňků a obvinila ho z absolutního nedostatku vkusu. Poté se došlo ke třem stejně špatným pokusům o nalíčení. Konečně dosáhl s pomocí Dorothy stavu, ve kterém se mohl ukázat světu.

Po všech těchto přípravách se zkombinovaný pár vydal na místo prvního setkání. Vedení Telekomunikací je vybavilo zminiaturizovaným přijímačem a vysílačem; jeden byl v náhrdelníku na Irvinově krku, druhý v uchu Dorothy. Tímto způsobem mohl Irvin, který byl představen jako dávná přítelkyně, napovídat Dorothy jména osobností, které ji vítali a stejně tak, slovo po slově, diktovat přednášku.

To bylo výborné.

Nesmělému Irvinovi nikdo nemohl vyčítat nedostatek znalostí, ale jeho způsob mluvení nebyl nejlepší - monotónní, rychlý a nudný. Poprvé byl text, který napsal, přednesen talenotvanou a zkušenou herečkou, která ho byla schopna oživit. Na konci bylo přednáška přijata velkým potleskem, všichni vstali, aby autorovi vyjádřili své uznání... Dorothy jakožto hvězda video nemělo dosud nic do ničení s publikem a tento nový zážitek ji úplně omámil. Ukláněla se a pozdravovala tleskající publikum.

Chtěla poděkovat za tuto srdečnost a tak se obrátila a políbila Irvina, což vyvolalo ještě větší ohlas posluchačů. To byla událost!

O šest hodin později, po zkoušce, byl vysílač namontován do jedné z Irvinových kravat zavázané na krku Dorothy, zatímco přijímač se ukrýval v pečlivě učesaných vlasech. Irvin měl debutovat jako herec. Naštěstí hra bylo starosvětská a sentimentální - měl v ní zahrát roli hluchoněmé dívky. Jediné, co musel dělat, bylo hýbat se podle pokynů Dorothy a hlavně vypadat šokovaně a polekaně, což po pravdě řečeno nevyžadovalo tolik hereckého nadání, když na něj namířili světla a množství video kamer.

Jediný problém se objevil ve vrcholném okamžiku hry, kdy ho hrdina objal. Mužský instinkt mu přikazoval okamžitě mu jednu vrazit, ale přestože mozek byl mužský, zbylých 100% nervové soustavy patřilo ženě - její osobnost zvítězila a Irvin jednal podle scénáře.

- - - - -

"Dot, miláčku!" Abe Schultz, agent slečny Simone, volal z Hollywoodu. "Poklade, byla jsi výtečná. Seděli jsme s Alem a dívali se na tvou hru a až jsm3 se rozplakali, drahoušku. Mezi námi, poklade, v poslední době jsme se o tebe trochu báli. Zdálo se nám, že ztrácíš svůj dobrý styl, že se stáváš stále nezávislejší, víš o co mi jde.

Ale dnes odvolávám, co jsem řekl - bylas prostě skvělá

a všichni, opravdu všichni, mají stejný názor. Zасыпали nás novými nabídkami – a jedna z nich je ti šitá přesně na tělo. Má to být nová, verze filmu Záměna. Příběh jednoho hosta a jeho ženy, kteří se díky kouzelné soše změnili jeden v druhého. Víím, že je těžko možné si tě představit jako muže, ale když se vše povede, tak tě nějak nalíčíme – to by bylo fantastické, kdyby se to podařilo."

- - - - -

"Blacku," říkal přes visifin z New Yorku rektor Lockweller, "Všichni z našeho oddělení mají radost ze zprávy o tom, jak byla přijata tvá přednáška v Londýně. Přiznám se, že jsem v poslední době slyšel různé kritické připomínky k tvé práci.

Ať tak či onak, měl bys klást větší důraz na způsob předávání svých myšlenek širšímu kruhu posluchačů. Zatím ti to nevycházelo nejlépe. Ale po včerejším úspěchu ti mohu upřímně sdělit, že si myslíme, že dosáhneš ještě hodně – máme s tebou velké plány."

- - - - -

"No," řekl Dave Wallace, "těžko si umíte představit, jak je mi líto, že to trvalo tak dlouho, ale jistě rozumíte, že jsme se museli poprat s velkými technickými problémy a po pravdě řečeno – šest měsíců na vyřešení takového technického problému – to docela jde. Myslím, že těch omluv bylo dost a dost. Jsem si jist, že vás mnohem víc zajímá výsledek našich výzkumů."

Odmíchl se a začal bedlivě sledovat jejich reakce – musel si přiznat, že ho překvapily a popletly. Přestože nejdříve naléhali, aby chyba firmy byla co nejrychleji odstraněna, teď se zdálo, že zprávu přijali s překvapujícím nezájmem. A kromě toho, zatímco se dříve nesnášeli, teď vypadali jako výborní přátelé. Přesto pokračoval:

"Vše poukazuje na to, že interference způsobená dvěma rovnoběžnými paprsky, měla za následek pouze výměnu vašich mozků, bez toho, že by způsobila změnu vašeho fyzického stavu. Po pravdě řečeno, zopakování situace by dávalo pramalou šanci změnit současnou situaci. Připravili jsme proto přístroj, která je schopen rozložit a převést pouze vaše mozky – jinak řečeno přenést vaše osobnosti a vědomí z jednoho těla do druhého." Triumfálně se usmál.

Dorothy-ex-Irvin mu odpověděla s nesmělým úsměvem: "Je mi velice líto, že jste se zbytečně nadřeli, ale zdá se, že to vše už bude zbytečné," přerušil(a) ho a pohlédl(a) na svého(svoji) partnera(rku). "Irvin a já jsme se rozhodli, že je nám takhle dohře. Oba dva jsme předtím měli úspěchy v zaměstnání, ale vůbec se nám nedařilo v soukromém životě – a to začalo mít velký vliv na naši práci. Až se zdá, že ta nehoda se stala proto, aby z nás udělala lepší, cennější a šťastnější lidi. A tak nám ten váš stroj bude úplně nepotřebný."

"Kromě toho," skočil jí do řeči Irvin-ex-Dorothy s půvabným ruměncem, "minulý týden jsem Dorothy požádal o ruku a ona souhlasila."

- - - - -

Stalo se to asi přede dvěma lety, a přestože slečna Simone byla známá svými nepodařenými manželstvími, všechno poukazuje na to, že tento vztah je trvalý a takový zůstane navždy. Konec konců, každý miluje nejvíc sebe. Představte si, jak to musí vypadat, když se vám podaří oddělit od sebe své vlastní "já" a vzít si ho. Jenom si

uvědomte: láska může překonat každou překážku - a co teprve taková egocentrická láska!

Dorothy-ex-Irvin pracovala, ještě nějaký čas, ale poté svou slibnou hereckou kariéru ukončila a začala se zabývat učením Irvina - chtěla z něj udělat stejnou autoritu v oboru anglické literatury, jako byla ona sama. Podařilo se jí to dokonale, jelikož nedostatek inteligence slečny Simone byl jen pózou, kterou používala, aby neškodila její herecké kariéře. Dnes jsou nejsilnější dvojicí na univerzitě a možná dokonce ve všech padesáti státech.

Odchod Dorothy ze scény byl způsoben příchodem Irvina juniora, k němuž se o několik měsíců později přiřadila také Dorothy jr. Nejvýznamnější činností je ovšem pro rodinu Blackových udílení rad lidem, kteří se ocitli ve stejné situaci jako oni dva.

Konec konců, těžko lze očekávat, že firma, která vynaložila šest měsíců na vývoj přístroje, který měl sloužit k zpětné záměně, ho odloží do starého železa. Tak tedy, přístroj k Přenosu Osobnosti, zvaný též PPOS, našel své využití. Na světě je mnoho těch mozků, které jsou odsouzeny k smrti v nevléčitelných nemocných nebo zestárlých tělech.

Stejně tak existuje mnoho zdravých těl s nemocným mozkiem - psychopaté, těžcí zločinci. Jaké šance pro lidstvo! Často se ovšem stává, že tělo a mozek se k sobě nehodí navenek: existují rozdíly v pohlaví, věku a rase. K tomu, aby se takoví dobře přizpůsobili novému životu, napomáhají Blackovi, Kromě toho, a to je méně známé, je PPOS užíván ve svatebních kancelářích. Dává možnost dvoutýdenních exkurzí do psychiky muže nebo ženy ... Bylo dosaženo úžasných výsledků.

Nakonec bych chtěl upozornit na možnost, že osoby, které nás obklopují, nejsou vůbec těmi, kterými byli včera nebo budou zítra.

(přeložil Jaroslav Olša, jr.)

-----
pokračování ze str. 1:

Kdy jelen využil úkrytu přeci bouří poblíž mého kmene? Nebo dokonce ukažte mi hada, který našel díru mezi mými kořeny? Nic takového. Má osamělost byla dokonalá. Ani jiný strom neroste poblíž. Už navždy je pro mě zbytek života mrtev.

Velmi brzo jsem zjistil, jak málo tu bylo potravy, málo svobody pro kořeny. Vítr mě neosvěžil, ani vánek nezašuměl. Přežití bylo možné, nic víc. Růst byl tak pomalý jako snižování pohoří. Na to bozi dohlédli: jejich umění mi nepřineslo nic než holou existenci. Takže moje listy jsou zelené a ostré, kůra rozpukaná, předčasně zestárlá. Živé stvoření nikdy nevyšlo po mém kmeni. Takové věci byly vykázány z mého vězení, spolu s hlukem z vnějšku. Moji předkové hleděli na ledovce, hory, potoky, já ne.

Co je to být chován jako poklad? Jsem předáván z otce na syna jako štafeta - triumf umění bonsai. Leč miska, jejíž prostor obývám, je znakem hanby. Hněvem se mi třesou listy. Nekonečné dny se dívám oknem do míst, kde začíná skutečná příroda, opravdová svoboda. Zoufám si: a zoufalství je to, co moji hostitelé prohlašují za krásu.